

PRZEGLĄD WILEŃSKI

PISMO CODZIENNE

WARUNKI PRENUMERATY z przesyłką lub odnośnikiem do domu:
Rocznie 5 rub., półrocznie 2 rub. 50 kop., kwartalnie 1 rub. 25 kop.,
miesięcznie 50 kop.

CENY OGŁOSZEŃ:
Na 1-ej stronie 30 kop.; na 4-ej—po 15 kop. od wiersza. Nekrologi po 40 kop.
od wiersza. Ogłoszenia drobne za każdy wyraz 3 kop.

Adres Redakcji i Administracji:
Zawalna 3, m. 7. № skrzynki poczt. 52.
Telef. № 20-20.

Cena numeru pojedynczego 2 kop., na kolei 3 kop.

Redaktor przyjmuje codziennie prócz
świąt i niedziel od g. 12 do 2 po poł.
Administracja otwarta od g. 10—3.

Składajcie w redakcjach pism polskich ofiary na Królestwo i Galicję

TEATR
„REPOS“

Trocka 2

Od wtorku 27 stycznia WYŁĄCZNIE DLA DOROSŁYCH.

„KARMICIELKA“

dramat współz. w 3-ach akt., w wyk. artyst. teatr. Cesarsk. W roli główn.
Łaszczyłina. Oryginalna treść. Zachwycająca gra utalentowan. artystów.

„ZENIACZKA POKSONA“
komedia.

„BOGINI WIOSNY“, bajka.
„CZAROWNE ZAKĄTKI“,
z natury.

Pilna potrzeba.

Niejednokrotnie w prasie była poruszana sprawa organizacji społeczeństwa polskiego. Debatowano szeroko na temat, co jest lepsze: czy podział narodu na liczne i rozbieżne partje i grupy, czy też pozostawanie ogółu w stanie bezpartyjności. Jedno i drugie ma swoje zalety i wady. Tworzenie całego szeregu ugrupowań, bloków, kół i zrzeseń różniących się drobnymi szczegółami w programach lub taktyce, wywołuje niewątpliwie rozterkę wewnętrzną, która nie raz przybiera cechy wzajemnej nieufności i roznamiętnienia partyjnego. Łącząc się w unje i bloki, stronnictwa i związki zachowują nadal swoją odrębną organizację wewnętrzną, swoje wyłączne wpływy i stosunki, swoją fizjognomję indywidualną—jednym słowem wszystko, czem się różni to lub owe stronnictwo od swego tymczasowego sojusznika. Przy pierwszej przeto sposobności różnice zasadnicze lub drobne mogą się stać i stają powodem do ponownego przeciwstawiania się zrzeseń, do rozłamu zjednoczenia.

Niema, oczywiście, tych sporów i walk wewnętrznych wśród społeczeństwa niezróżniczkowanego. Panuje tu pozornie spokój i harmonja. Są to jednak pozory tylko, gdyż harmonja jest wynikiem zgody świadomej, współdziałaniem, wspólności dążeń, nie zaś bierności, obojętności lub niemocy.

W dobre przesilenia społecznego lub politycznego następuje zwykle rewizja programów partyjnych, upadek jednych stronnictw, powstawanie drugich. Taki okres przeżyło społeczeństwo w ostatnim lat dziesiątku.

Przekształtowanie naszych stronnictw odbyło się w szybkim tempie i zmieniło do niepoznania oblicze dawniejszych ugrupowań. Zniechęcenie do budowania nowych programów, obliczanych na dalszą metę, było zrozumiałe wśród szerszego ogółu, który miał już dość wzajemnych napaści i waśni partyjnej.

Wówczas to wysunięta została i podniesiona do cnoty politycznej zasada bezpartyjności. Pisma, jedno po drugim, prześcigały się w oznajmianiu, iż nie są organami żadnych stronnictw, że zajmują stanowisko bezpartyjne.

Komitety i grupy, powstałe bądź dla agitacji przedwyborczej do Dumy Państwowej, bądź dla pracy wewnątrz instytucji krajowych, również chętnie miały bezpartyjnych na swym wywieszają sztandarze. Objaw ten był dowodem niechęci przystąpienia do stronnictw istniejących, a jednocześnie braku wyraźnej wytycznej w dążeniach coraz liczniejszych grup bezpartyjnych.

Przeżywane chwile obecne wprost uniemożliwiają polityczne istnienie jednostki bezpartyjnej. Kto nie posiada żadnego programu, kto nie wie, czego chce, lub nie obiera żadnej drogi do urzeczywistnienia swych dążeń, ten musi zostać poza nawiasem sił czynnych, ten wpływu żadnego na wypadki mieć nie może.

Dziś, kiedy się ważą losy państw i narodów, tylko wola świadoma sił zbiorowych zaważyć w dziejach jest zdolna. Niema miejsca na odosobnienie, bezpartyjność, neutralność, każdy do szeregu stanąć winien i w tym, czy innym zespole miejsce sobie obrać.

Prasa rosyjska.

„Ryzykowne zarządzanie“.

Pod tytułem powyższym pisze „Russkij Inwalid“:

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej podniesiono sprawę przedyskutowania wniosku członka kongresu Lobeka o nałożeniu „embargo“ na statki handlowe tych państw, które, wbrew prawu międzynarodowemu, zatrzymują ładunki amerykańskie. Propozycja ta jest niesłychanym dotąd zastosowaniem tego aktu międzynarodowego, który zwie się „embargo“ i jest środkiem represji, polegającym na tem, że państwo przed początkiem wojny lub jakiejś komplikacji dyplomatycznej zatrzymuje w swych portach statki handlowe obcego państwa.

W praktyce akt ten stosowany był nader rzadko w ciągu XIX w.: stosowała go Anglja w 1801 roku przeciwko statkom rosyjskim, szwedzkim i duńskim, w 1807 — Stany Zjednoczone przeciwko Anglji, w 1831 r. Francja przeciwko Portugalji, w 1839 roku Francja i Anglja przeciwko Holandji i w 1864 roku Danja przeciwko Niemcom. Co się tyczy nakładania „emargo“ przez państwa neutralne — historia prawa międzynarodo-

wego nie zna wypadku podobnego i Stany Zjednoczone chcą stworzyć coś nowego; prawdopodobnie nie rozważono tam zarządzeń, któremi może odpowiedzieć którekolwiek z państw europejskich w stosunku do statków amerykańskich.

Tymczasem Stany Zjednoczone Am. Półn. skarżyć się nie mogą, że ich statki handlowe pozostają bez pracy, ponieważ wraz ze zniknięciem niemieckich statków handlowych z wód amerykańskich otworzyła się możliwość niemal zupełnie bezkonkurencyjnej eksploatacji wielu linii do Indji Zachodnich i Ameryki Południowej, obsługiwanych poprzednio przez statki niemieckie. Prócz tego i komunikacja z Europą odbywa się bardzo intensywnie i statki amerykańskie skarżyć się nie mogą na brak ładunków do przewożenia z Ameryki do Europy i z powrotem. Dlatego też Amerykanie winniby dobrze obmyśleć, zanim przedsięwzięją zarządzenie, dyktowane prawdopodobnie przez licznych Niemców, naturalizowanych w Ameryce. Zarządzenie to skierowane jest przeciwko Anglji i Francji. Jeżeli jednak państwa te i sprzymierzona z nimi Japonja odpowiedzą na „embargo“ podobnym zarządzeniem w licznych swych portach—ucierpią na tem przede wszystkim Stany Zjednoczone, pomijając już to, że wywoła to zgola niepożądane dla owego państwa komplikacje, do których—jak się przyznają otwarcie—nie są gotowe ani flota, ani armja. Dlatego też należy mieć nadzieję, że wniosek ten upadnie, podobnie jak i wiele innych, jakie wypłynęły podczas wojny, a dotyczyły pewnego, wywołanego przez nią skrępowania w handlu międzynarodowym.

Dymisja Bilińskiego.

Ag. Pietr. otrzymała z Kopenhagi wiadomość, że austriacki minister skarbu Biliński otrzymał dymisję. Miejsce jego zajął b. prezes ministrów, dr. Körber.

Wiadomości ogólne.

Duma Państwowa.

W pałacu Taurydzkim z udziałem Rady ministrów odbyło się posiedzenie zamknięte członków Dumy. (A.P.)

Rada Państwa.

Posiedzenie 26 stycznia było poświęcone wyborom członków do komisji porozumiewawczej w sprawach budżetu państwowego. Następne posiedzenie odbędzie się we wtorek, 27 stycznia. (A.P.)

Robotnicy a podatki.

Minister spraw wewnętrznych zwrócił się do senatu o wyjaśnienie, czy właściciele fabryk obowiązani są na żądanie władz administracyjnych dokonywać potrąceń z płacy zarobkowej robotników na rachunek podatków, nie zapłaconych przez robotników.

Pierwszy departament senatu rozprawiwszy raport, większością 7 głosów przeciw 1 uznał, że fabrykanci powinni dokonywać potrąceń z zarobków robotniczych na pokrycie należności podatkowych.

Nadprokurator synodu, opierając się na opinii jednego senatora, który był przeciwnego zdania opracował uchwałę kompromisową, opiewającą, że fabrykanci nie są obowiązani, lecz mogą potrącać z zarobku robotników należności podatkowe.

Senatorowie na uchwałę tę się nie zgodzili. Sprawa przeszła do zebrania ogólnego pierwszego departamentu senatu, gdzie była rozważana d. 29 stycznia, jednak i tam nie osiągnięto jednoznaczności, wobec czego sprawę przekazano konsultacji specjalnej przy ministerjum sprawiedliwości.

Język podpisów.

Minister spraw wewnętrznych rozesłał gubernatorom okólnik treści następującej:

„Z napływających do ministerjum z lokalnych urzędów włościańskich papierów widać, że uchwały zebrań gminnych niejednokrotnie zaopatrywane są w podpisy niemieckie (?) Wobec tego nie mogę nie zaznaczyć, że uchwały zebrań gminnych redagowane są w języku rosyjskim, wobec czego i podpisy powinny być rosyjskie. Komunikując o tem waszej ekscelencji uważam za potrzebne dodać, że za osoby nie umiejące podpisać się w języku państwowym, powinny za ich upoważnieniem podpisać się osoby, umiejące pisać po rosyjsku“.

O znaki Czerwonego Krzyża.

Główny pełnomocnik Czerwonego Krzyża ogłosił rozporządzenie, mocą którego funkcjonariuszom Czerwonego Krzyża wolno używać jego oznak tylko w czasie pełnienia obowiązków służby. Ukazywanie się z przepaskami Czerwonego Krzyża w teatrach, restauracjach i innych miejscach rozrywek będzie karana, jak za niedozwolone używanie emblematów Czerwonego Krzyża.

Listy do Redakcji.

Szanowny Panie Redaktorze!

W imieniu grona nauczycielek wileńskich, współczujących ciężkiej doli kolegów i koleżanek swoich w Galicji, zwracam się do Szanow. P. Redaktora z prośbą o otwarcie w poczytnym swem piśmie specjalnej rubryki ofiar na nauczycielstwo galicyjskie.

Komu oświata narodowa na sercu leży, niech poda rękę pomocną tym, którzy oświatę tę w miarę sił swoich szerzą.

Jedna z nauczycielek.

KRONIKA.

Miejscowa.

— Z kancelarii teatru. Dziś w teatrze polskim na Pohulance dana będzie nadzwyczaj wesoła, a zarazem subtelna farsa p. t. „Dziewczyna z myszką“. We środę farsa w 3-ach aktach p. t. „Mał o dwóch żonach“. Ostatnia premiera w tym sezonie dana będzie we czwartek na benefis utalentowanego artysty, p. Aleksandra Krońskiego. Benefisant wybrał głośną sztukę „Na progu młodości“, której próby odbywają się codziennie pod jego kierunkiem.

— W sprawie podatku ziemskiego od nieruchomości miejskich. (O). Na zasadzie prawa z d. 19-go czerwca (3 lipca) 1914 r. o dochodach i rozchodach na gubernjalną powinność ziemską w gubernialnej podatek ziemski od nieruchomości miejskich na okres 3-letni 1914—1916 r. został określony w wysokości podatku państwowego, t. j. 6 proc. od czystego dochodu. Prawo to, przeniesione na grunt wileński, dało podwyższenie podatku ziemskiego, w porównaniu z pobieranym dawniej o 50—85 proc. Tak znaczny skok, zwłaszcza w chwili bieżącej, przy zastojach ekonomicznych, uniemożliwiających przeniesienie ciężaru podatkowego na lokatorów w drodze podwyższenia ceny mieszkań, znacznie podkopał interesy wielu właścicieli nieruchomości.

To też Rada miejska, na skutek deklaracji grona swych członków, podjęła przed paru miesiącami u władz gubernjalnych starania, by do czasu poprawy warunków ekonomicznych w Wilnie, podatek ziemski był pobierany od czystego dochodu, określanego dla podatku szacunkowego lub też został zredukowany do 3 proc.

Gubernjalny komitet gospodarczy („rasporiaditelnij komitet“) orzekł, iż starania municypalności wileńskiej nie mogą być uwzględnione, po pierwsze—z tego powodu, że podjęta sprawa winna być rozstrzygnięta tylko w stosunku do wszystkich miast w gubernji, nie zaś tylko w stosunku do Wilna; po drugie—ponieważ stopa podatkowa wprowadzona została na zasadzie prawa na okres 3-letni, więc też zmiany mogą być wprowadzone tylko w trybie prawodawczym i nie wcześniej, jak po upływie bieżącego 3-letnia.

Wobec tego, komitet znajduje, że starania miasta o obniżenie podatku ziemskiego na następne 3-letnie, powinny być skierowane do ministerjum przez komitet gospodarczy przed uchwaleniem preliminarza gubernjalnej powinności ziemskiej na okres 1917—1919 r.

— Nowa taryfa na elektryczność. (O). Magistrat ogłosił, że uchwalona przez Radę miejską nowa taryfa na energję z elektrowni miejskiej obowiązująca będzie abonentów od dnia 1 (14) sierpnia r. b. Taryfa jest następująca: 1) Dla oświetlenia—30 kop. za kilowat, z rabatem 10 proc. dla świątyni, instytucji dobroczynnych i skarbowych; 2) dla kinematografów—od 1 (14) kwietnia do 1 (14) września—20 kop. za kilowat i od 1 (14) września do 1 (14) kwietnia—25 kop.; 3) dla silników przy wodociągach prywatnych—20 kop.; 4) dla innych silników bez ograniczenia czasu korzystania—15,6 kop. Reszta warunków pozostaje bez zmiany.

— „Trzeźwość“ (S). Na 17 i 18 lutego (2 i 3 marca) wyznaczono w sali „Sokoła“ ogólne zebranie członków-delegatów t-wa „Trzeźwość“.

— W komitecie litewskim. (G). Na zebraniu litewskiego komitetu T-wa niesienia pomocy ofiarom wojny uchwalono wydelegować p. Kimontę dla zbadania potrzeb ludności gub. suwalskiej. Otwarto 5 nowych oddziałów T-wa a m.: w Szkułdach, Szawłach, Kulach, Twerach i Tryszkach.

Oddziałowi kiborkiemu posłano 100 rb. i odzież dla mieszkańców dwu wiosek pogranicznych. Do internatu przyjęto 8 uczniów gimnazjum wołkowyskiego, przeniesionego do Wilna. Wreszcie postanowiono urządzić d. 1 (14) lutego koncert w klubie „Inteligentów“ na dochód Towarzystwa.

— „Pomoc lekarsko-żywnościowa“. (G). W niedzielę na zebraniu Tow. Pomocy lekarsko-żywnościowej postanowiono rozszerzyć działalność ambulatorjum dla dzieci i doasygnować 750 rb. Poza tem uchwalono wysłać 3-ch lekarzy na objazd miejscowości, poszkodowanych przez wojnę. Sprawę biura informacyjnego przekazano specjalnej komisji.

— Pod sąd. (Z). Izba sądowa wileńska z udziałem przedstawicieli stanów wkrótce rozpatrywać będzie sprawę „uradnika“ pow. borysowskiego, N. Piskulina, jest on oskarżony o to, że prowadząc śledztwo i poszukując rzeczy, skradzionych niejakiemu Moruchowi Rubinowiczowi sporządził protokół z dokonanej rzekomo rewizji u podejrzanego o kradzież Aleksandra Sinjaka, gdy w rzeczywistości, otrzymawszy łapówkę, wcale rewizji tej nie przeprowadził.

— Defraudacja. (Z). Wil. izba sądowa na sesji wyjazdowej w Mińsku, sędzić będzie dnia

Jak się ustrzedz chorób zakaźnych?

Wobec rozszerzenia się chorób zakaźnych, Sekcja Zdrowia publicznego C. K. O. w Warszawie rozesała okólnik, który poznać warto.

„Kto chce uniknąć zachorowania na choroby zakaźne, winien zachować następujące środki ostrożności:

1) Ręce myć wodą z mydłem przed każdym jedzeniem.

2) Usta płukać przed każdym jedzeniem a przynajmniej rano i wieczorem wodą przegotowaną lub lepiej wodą z boraksem (łyżeczka na szklankę wody).

3) Utrzymywać ciało w czystości (kąpać się jaknajczęściej).

4) Bieliznę i pościel zmieniać raz na tydzień.

5) Czuwać nad czystością odzieży i pościeli.

6) Mieszkanie przewietrzać możliwie często.

7) Podłogę po skropieniu wodą zamlać codziennie przy otwartych oknach lub drzwiach, szorować wodą gorącą z mydłem szarem co tydzień, ściany i sufity często okurzać (przy otwartych oknach).

8) Pluskwy, pchły i wszy tępić wodą wrzącą, naftą lub benzyną; tępić myszy i szczury.

9) Nie pić wody nieprzegotowanej, nie używać napojów wysokowych, nie jadać strawy nieswieżej.

10) Jeść dwa razy dziennie strawę gorącą, świeżo przygotowaną.

11) Zabezpieczyć pokarm od much i pyłu, przykrywając go starannie.

12) W razie najłżejszego zaburzenia żołądkowo-kiszkowego, udać się o poradę do lekarza.

13) Nie odwiedzać chorych i zmarłych na choroby zakaźne.

14) Osoby, pielęgnujące chorych powinny: a) myć przed każdym jedzeniem ręce i twarz wodą z mydłem, b) usta płukać roztworem boraksu przed każdym jedzeniem, rano i wieczorem, c) kąpać się i zmieniać często bieliznę, d) nie zbliżać się do chorego inaczej, jak w białym fartuchu, lub prześcieradle, okrywającym całe ubranie; fartuch przy wyjściu pozostawić w pokoju chorego, a przy najmniejszym splamieniu odchodami chorego, natychmiast zanurzyć go we wrzącym roztworze sody (łyżeczka na szklankę wody, c) obuwić przy wyjściu z pokoju chorego wytrzeć ścierką, zmoczoną w 5 proc. roztworze karbolu lub 1 proc. sublimatu, f) unikać wykroczeń w djecie i zwracać uwagę na stan zdrowia.

15. Wszelkie odchody chorego wylewać do ustępu po starannej dezynfekcji mlekiem wapiennym lub wapnem niegaszonym. Wszelkie naczynia, użyte przez chorego, wygotować w wodzie z sodą wciągu pół godziny. Bieliznę chorego przed oddaniem do prania wygotować przez pół godziny w 2-proc. roztworze sody.

16. Podłogę w mieszkaniu chorych lub zmarłych na choroby zakaźne wyszorować wodą gorącą z mydłem szarem; również wyszorować wodą gorącą z mydłem szarem wszystkie sprzęty domowe; naczynia blaszane wygotować w roztworze sody; ściany i sufity w mieszkaniu pobielić wapnem. Słomę z sieniaka spalić; ubrania i pościel chorego i otoczenia poddać dezynfekcji.

Uwaga: Roztwory antyseptyczne: 1) Roztwór mydła szarego — 1 funt. mydła szarego na 17 kwart wody, 2) Roztwór sody—1 łyżka stołowa sody na kwartę wody. 3) Mleko wapienne—kwartę świeżego, niegaszonego wapna wsypać do naczynia i zalać $\frac{3}{4}$ kwarty wody, po zgaszeniu dodać $\frac{3}{4}$ kwarty wody i zmieszać dokładnie. Używać tylko świeżo przygotowanego mleka. 4) Roztwór karbolu — 50 gramów karbolu rozpuścić w kwarcie wody (trucizna) 5) Roztwór sublimatu—1 gram sublimatu rozpuścić w kwarcie wody przegotowanej (trucizna).

25 lutego (st. st.) sprawę naczelnika uchwałskiego oddziału pocztowego (w pow. borysowskim), N. Kojewy; oskarżonego o przywłaszczenie 1221 rb. 19 kop. pieniędzy skarbowych.

— **Zamknięcie ulicy.** (S.) Z powodu naprawy bruku, zamknięto ulicę Rudnicką.

— **Kara za zbrodnię.** (S.) W grudniu roku ub. w mieszkaniu Recha Sochet (ul. Szklana № 6) policja wykryła tajny dom rozpusty. Znalaziono tam dwie dziewczynki, 14 i 15-letnią, które zostały zwabione pod pozorem dostarczenia im służby. Trzymane następnie pod kluczem i zmuszane do nierządu, obie zapadły na choroby weneryczne. W tych dniach Recha Sochet stanęła przed sędzią pokoju 3-go rewiru, który uznał ją winną zarzuczonego przestępstwa i skazał na 5 miesięcy więzienia. Do złożenia kaucji, w sumie 300 rb., Sochetowa została aresztowana.

— **Za pijanstwo.** (S.) Na mocy przepisów o hultajstwie, gub. wileński skazał na 25 rb. kary lub areszt dwutygodniowy Stefana Stankowicza za pojawienie się na ulicy w stanie nietrzeźwym.

Prowincjonalna.

□ **Tramwaj w Mińsku.** Na wiosnę rozpoczną się roboty przy urządzaniu w Mińsku tramwaju elektrycznego. Szyny, podkłady itp. komisja już przyjęła. Za kilka tygodni dostarczone będą części wagonów.

□ **Odczyty hydrotechniczne.** Miński urząd rolniczy organizuje prelekcje dla funkcjonariuszów wydziału hydrotechnicznego, celem zapoznania nie tylko z zasadami technicznymi i prawnymi, ale też z warunkami miejscowymi rolnictwa i leśnictwa.

□ **Wilejka.** (S.) Gubernator wileński skazał właścielkę nieruchomości Emilję Cander, na 300 r. kary lub 3 mies. więzienia za niedozwoloną sprzedaż napojów wysokokoch.

□ **Samobójstwo.** (S.) W wsi Dymanach (w gm. Michajłowskiej, pow. święciański) w przystępie napadu obłąkania powiesił się we własnej chacie 22-letni Kazimierz Karman.

Z Królestwa.

× **W sprawie zrujnowanych kościołów.** C. K. O. powołał do życia „komisję do niesienia pomocy zrujnowanym kościołom”, której zadaniem będzie dostarczenie rzeczowego materiału, na podstawie którego udzielane będą parafjom doraźne zapomogi, już to celem zapobieżenia zupełnej ruinie świątyni, już to dla prowizorycznego wznowienia służby Bożej.

× **Zamiast jałmużny—praca.** Wobec tego, że zapomogi, udzielane przez komitety obywatelskie, osobom, poszkodowanym przez wojnę, stały się przedmiotem wyzysku, postanowiono dawać nie jałmużnę, ale sposób zarobkowania. Organizowane są więc pracownie rękodzielnicze, a poza tym wydział budowlany, który zamierza zużyć wolne ręce robotnicze przy restauracji zniszczonych domostw, kościołów i gmachów pamiętkowych.

× **Wywieziony redaktor.** Niemcy wywieźli z Łodzi redaktora i wydawcę „Rozwoju”, p. Wiktora Czajewskiego i internowali go na Pomorzu, skąd zawiadomił listownie rodzinę o swoim losie. P. Czajewski powrócił był do Łodzi z Niemiec przez Szwecję dopiero w listopadzie.

× **Postanowienie obowiązujące.** Gen.-gubernator warszawski wydał rozporządzenie, by kupecy tamtejsi złożyli do dnia 26 stycznia (8 lutego) w cyrkulach wykazy posiadanych na składzie produktów pierwszej potrzeby.

× **Przesiedlanie kolonistów niemieckich.** Z Lublina donoszą, iż urzędy policyjne i powiatowe w gubernji otrzymały od gubernatora lubelskiego instrukcję, wydaną na zasadzie żądania władz wojennych, ażeby wszyscy mieszkańcy m. Lublina i pow. lubelskiego, będący pochodzenia niemieckiego, chociażby i poddaństwa rosyjskiego, w wieku od 16 do 60 lat, natychmiast wyjechali z obecnych miejsc zamieszkania. Jako punkt przesiedlenia została wskazana gub. ufińska.

× **Fornalki wiejskie.** Od początku grudnia w Warszawie znajduje się kilkaset fornalek dworskich, pochodzących z miejscowości, zajętych obecnie przez Niemców, a skąd zdotano w porę usunąć się, uniknąwszy szczęśliwie konfiskaty koni i wozów.

W ten sposób w Warszawie przebywają fornalki z wielu dominiów zza Bzury i Rawki. Fornalki te przywoziły do Warszawy rodziny parobków i fornali z tą odrobiną dobytku, jaki zdotano ocalić.

Olbrzymie zażądanie sprzężają w Warszawie sprawiło, że wszystkie, znajdujące się w Warszawie fornalki, mają nieustanny zarobek i pokrywają w całości właścicielom dominiów, swoje utrzymanie w Warszawie pomimo wysokich cen owsa i siana.

× **Spekulanci.** Półurzędowy „Warszawski Dniownik” odpowiadając osobie, która widziała wagon ze znakami składów intendenty, naladowany mąką, którą wyładował później żyd ze swymi robotnikami—zaznacza, iż tę metamorfozę, dzięki której ładunek wojskowy przeobraża się na prywatny, mogłoby wyświecić ci, co wysyłają i odbierają przesyłane w ten sposób towary.

Obecnie każdy „przedsiębiorczy” właściciel parusetrublowego kapitału zabiega o dowóz do Warszawy jakiegokolwiek towaru, na którym

mogłoby zarobić w dwójnasób. Spekulanci znaleźli sobie godnych pomocników w zdémoralizowanych kadrach pracowników kolejowych. Ci „smarowani” bogacą się tak szybko, że jeden skromny ustawiacz wagonów na jednej ze stacji węglowych, w przeciągu paru miesięcy stał się właścicielem kilkunastotysięcznego kapitału. A że takich wzdłuż całej drogi, jaką dany wagon odbywa, jest legion, można więc sobie wyobrazić, jak wielkimi kosztami obciążony jest każdy towar, nadchodzący do Warszawy. Wynikiem tego jest ciągle wzrastająca drożyzna.

Z Galicji.

* **Brak miejsc.** (A.P.) W Zapytówce (pow. lwowski) otwarto pierwszą w Galicji włościąską szkołę początkową. Wobec braku miejsc, przyjęto za ledwie trzecią część kandydatów.

Wkrótce mają powstać jeszcze 4 podobne zakłady.

* **Pensja urzędników.** (A.P.) Magistrat lwowski zaczął wypłacać pensje b. urzędnikom austriackim.

* **Banknoty.** (A.P.) Pojawiły się w obiegu, wypuszczone przez miasto Lwów, banknoty 100 koronowe z polskim tekstem. Kursu przymusowego one nie mają.

Z Rosji.

= **Zakazane odczyty.** Z rozporządzenia naczelnika głównego Moskwy, zakazano poecie Briusowowi i dziennikarzowi Filatowowi, którzy powrócili z teatru działań wojennych, wygłoszenia odczytów o wojnie.

= **Izba handlowa ros.-ang.** (A.P.) Odeski oddział Izby handl. ros.-ang., celem ożywienia stosunków między państwami temi, postanowił opracować stosowny projekt tariff kolejowych i zreorganizować oddział przez włączenie do niego większości kolonji angielskiej w Odesie. Konsula angielskiego wybrano na członka honorowego.

Wysiedlanie obcych poddanych.

„Zamieszkałym w Warszawie poddanym państw. walczących z Rosją polecono przed dniem 1 (14) lutego opuścić Warszawę i granice państwa pod karą zesłania do miejsc, wskazanych przez ministra spraw wewnętrznych. Osobom pochodzenia słowiańskiego pozwolono na składanie próśb o zezwolenie na pobyt w Warszawie. Specjalna komisja, z generałem Mielnikowem na czele będzie rozpatrywała owe prośby. (A.P.)

Wydarzenia polityczne.

O zwołanie parlamentu.

Mimo stanu wojennego, w całej Austrii odbywają się zebrania, organizowane przez stowarzyszenia społeczne. Zgro-

madzenia te uchwalają rezolucje, protestujące przeciw niezwoływaniu przez rząd parlamentu.

Układ finansowy sprzymierzeńców.

Ministrowie skarbu trzech mocarstw sprzymierzonych: Rosji, Francji i Anglii, zebrani razem w Paryżu na konferencji finansowej, postanowili:

zjednoczyć wszystkie źródła finansowe, aby prowadzić wojnę dalej i doprowadzić ją aż do ostatecznego zwycięstwa;

uczynić przedstawienie do rządów mocarstw zjednoczonych, aby każde z nich przyjęło na siebie jedną trzecią zaliczek 2 drugich mocarstw, które to zaliczki zostaną pokryte ze źródeł finansowych specjalnych oraz za pomocą zbiorowej pożyczki;

nakoniec postanowili ministrowie, aby mocarstwa sprzymierzone przystępowały zbiorowemi siłami do wszystkich zakupów wspólnych, dokonywanych u państw neutralnych, aby ułatwić Rosji jej dotychczasowy handel eksportowy, oraz ustanowić środki, w celu ustanowienia dla Rosji stałej normy kursu w stosunku do mocarstw sprzymierzonych.

Następny zjazd przedstawicieli finansów trzech mocarstw sprzymierzonych odbędzie się w Londynie.

Zmiany ministerjalne w Austrii.

„Birż. Wied.” podają, że szef sekcji, Dzierżykraj Morawski, spełniający tymczasowo obowiązki ministra Galicji, mianowany został ministrem.

Kryzys ministerjalny w Austrii przeciąga się. Kandydatury Bilińskiego i Koerbera na prezesa ministrów jakoby upadły. Obecnie wysuwają kandydaturę ks. Hohenlohego, który już raz urząd ten piastował i był namiestnikiem Trjestu. Prasa wiedeńska pragnęłaby widzieć na czele rządu człowieka, który zdolny byłby walczyć z wpływami węgierskimi Tiszy i Buriana i utrzymać rolę decydującą Austrii w monarchji rakuskiej.

Zwołanie parlamentu niemieckiego.

Przez Kopenhagę nadchodzi wiadomość, że parlament niemiecki zwołany został na d. 25 stycznia (7 lutego). (A.P.)

W O J N A.

Front wschodni.

Przeegląd ogólny

„Armiejskiego Wiestnika”.

PIETROGRAD. (A.P.) W Prusach Wschodnich toczą się dalej walki w okręgu lasdeńskim, przyczem rosjanie posuwają się naprzód. Dn. 23 stycznia (5 lutego) wojsko rosyjskie, po zażartej walce na bagnety, zmusiło Niemców do cofnięcia się. W kierunku na Mławę w kilku miejscowościach toczy się walka artylerji. Akcja czynna wojsk rosyjskich w okręgu prawego brzegu dolnego koryta Wisły ma przebieg pomyślny.

Dn. 22 stycznia (4 lutego) zdobyto na Niemcach Karkowo oraz okopy na południe od Lipna. W okręgu lewego brzegu Wisły walki rozwijały się około Witkowic, Borzymowa i Humina. Tego samego dnia, po udaremnieniu próby Niemców, przedostania się na prawy brzeg Bzury, wojska rosyjskie wystąpiły czynnie na lewym brzegu tej rzeki, przyczem pomimo drutów kolczastych, po walce zaciętej, zajęły wsi Kamień Duży i Kamień Mały na północ od Witkowic.

Dn. 23 stycznia (5 lutego) po odparciu ataku niemieckiego kontratakami,

rosjanie opanowali mocną pozycję na wzniesieniu pod Witkowicami. Pod Borzymowem, po odparciu ataków niemieckich, zdobyto okopy czołowe, w kilku zaś miejscach również okopy drugiej linii, położone koło dworu Borzymów, pochwycono 4 karabiny maszynowe i wzięto jeńców. W okręgu Humin—Wola Szydłowska staczano walki zacięte, niejednokrotnie na bagnety. W innych częściach frontu odbywała się walka artyleryjska.

W okręgu Dukli wojska rosyjskie zmusiły przeciwnika do cofnięcia się. Na południo-zachód od Świdnika zdobyto walce na bagnety wieś Rakowice i dużo jeńców. W kierunku Sanok—Humenne, po zżamaniu oporu przeciwnika na trzech pozycjach ufortyfikowanych, wojska rosyjskie opanowały Mezo-Laborcz, przyczem wzięto do niewoli 47 oficerów i 2512 szeregowców, zdobyto 5 karabinów, 2 działa górskie. Zajęto Czerwony Bród.

Po zaciętym oporze nieprzyjaciela, rosjanie zmusili go do cofnięcia się z pod Lutowsk. W kierunku Munkacza toczą się walki zażarte ze znacznymi nieprzyjacielskimi siłami. W okręgu Koziołka połączone siły austriacko-niemie-

ckie wykonywały wściekłe ataki, które odparto, wyrządzając wrogowi wielkie straty.

PIETROGRAD. (A.P.) Nie bacząc na skupienia wojsk rosyjskich w Karpatach południowych i na Bukowinie, walki, rozgrywane się na tym terenie, mają przebieg pomyślny dla Rosjan. D. 22-go stycznia (4 lut.) wojska te wzięły do niewoli blisko 1000 jeńców. Stwierdzono obecność kilku dywizji austriackich, które przedtem walczyły przeciw Serbom. Jeden z korpusów armii linjowej, którego zadaniem była ofensywa w kierunku Mezoła Borcz, w okresie czasu od 13 (26) stycznia do 25 stycznia (5 lutego) zdobył 11 dział polowych, 2 górskie, 2 moździerze, 22 karabiny maszynowe, 1 aeroplan, wiele telefonów, a pozatem wziął do niewoli 2 komendantów, przeszło 170 oficerów i przeszło 1000 szeregowców. Śród jeńców jest wielu Węgrów.

Przejazd Wilhelma.

KOPENHAGA (A.P.) Cesarz niemiecki przejechał na front wschodni.

Ks. Wied.

KOPENHAGA. (A.P.) Ks. Wied, były władca Albanii, znajduje się w szeregach wojska niemieckiego, walczącego w Karpatach.

Front zachodni.

Komunikat francuski.

PARYZ. (A.P.) Na drodze Bethune—la Bassée Anglicy zdobyli cegielnię w odległości 1 kilometru od Qinchy, gdzie dotychczas trzymali się Niemcy. W okręgu Arras Niemcy ostrzeliwali okopy francuskie. Między Arras a Reims'em toczą się walki artyleryjskie. Z wynikiem pomyślnym dla Francuzów.

W Szampanji, na północ od Beau Séjour odparto atak kompanji niemieckiej. Na wyżynie argońskiej gęsta mgła uniemożliwiła walkę artylerji.

PARYZ (A.P.) W okręgu Nieuport Niemcy wykonali kilka nieznacznych ataków, które odparto. W niedzielę nie zaszły zmiany poważne. Koło Soissons Niemcy ostrzeliwali francuskie pozycje.

Na morzu.

Pod obcą flagą.

LONDYN. (A.P.) Angielski okręt „Luzytania“, płynąc wzdłuż brzegów Irlandji, otrzymał rozkaz admiralicji użycia flagi amerykańskiej. Według angielskiego ministra spraw zewnętrznych, jest to legalny sposób oszukania wroga: atakowanie zaś bezbronnych okrętów przez Niemców jest niczem innym, jeno rozbójem morskim.

W państwach neutralnych.

Reforma militarna w Norwegji.

CHRYSTJANJA. (A.P.) Komisja wojskowa Stortingu uchwaliła projekt rządowy przedłużenia do 90 dni terminu ćwiczenia rekrutów.

Uprzejmość Bułgarji.

SOFJA. (A.P.) Przejechał przez Ruszczyk, rosyjski oddział sanitarny ks. Trubeckiej, udający się do Niszu. Władze bułgarskie okazywały mu podczas przejazdu wszelką możliwą pomoc.

W Luxemburgu.

„Journal des Debats“ zamieścił interesujące szczegóły o położeniu w wielkiem księstwie Luksemburskiem.

Na początku wojny w. księstwo było pierwszym krajem, do którego wtargnęły pułki niemieckie, przeciwko czemu zaprotestował prezydent ministrów Eischen i zaprotestowała także królowa Wilhelmina w ten sposób, że wyjechała autem naprzeciw wojsk niemie-

ckich i stanęła wprost ich drogi, ustępując niejako tylko przed siłą.

Od tego czasu jednak dużo się zmieniło.

Luxemburg pogodził się widocznie z wtargnięciem Niemców, i zawarł z nimi pokojowy układ: Niemcy zapłacili Luxemburgowi pewne wynagrodzenie za poniesione szkody. W. księżna przyjęła ofiarowany jej order Żelaznego Krzyża, wszelkie nieporozumienia zostały usunięte i między rządami luxemburskim i niemieckim panuje teraz taka wzruszająca zgoda, że p. Eischen, widocznie z polecenia cesarza Wilhelma, odbył niedawno wycieczkę do neutralnych państw Holandji i Szwajcarii, następnie zaś odwiedził w Hawrze rząd belgijski, zabiegając o „neutralne“ jakoby pośrednictwo w kwestji osobnego porozumienia.

Krok ten, zdaniem „J. des Debats“, nie miał powodzenia i jeżeli p. Eischen miał sposobność rozmawiać w Hawrze z poważnymi działaczami politycznymi Anglii i Francji, to powinien był przekonać się o niestosowności swego wystąpienia.

Powstanie w Mongolji.

MUKDEN (A.P.) Wysłano oddział wojska przeciw mongolskim powstańcom, którzy w liczbie 2000 zgromadzili się koło Cyn-pin-cjanja.

Odgłosy wojny.

Pomoc Serbji.

NISZ (A.P.) Przybył tutaj oddział sanitarny Czerwonego Krzyża, wyekwipowany przez Moskwę, z ks. Trubecką na czele.

Potrzbne metale.

KOPENHAGA. (A.P.) Z Budapesztu donoszą, że w organie oficjalnym ogłoszone zostało rozporządzenie, wydane przez ministra honwedów, aby osoby i instytucje, posiadające zapasy aluminium, ołowiu, chromu, miedzi, mosiądzu, niklu, wolframu, cynku, podawały ilość tych zapasów odpowiednim organom rządowym. Metale te, przeznaczone są dla potrzeb wojennych; osoby zaś prywatne mogą korzystać tylko z pewnej części zapasów.

Za cenę ostatniej kropli krwi.

Z Kopenhagi donoszą, „General Hindenburg ogłosił następujący rozkaz do armji:

— Cesarz rozkazuje żołnierzom za cenę walki do ostatniej kropli krwi zdobyć Warszawę.

W dalszym ciągu general Hindenburg zawiadamia żołnierzy, że „niebawem odbędą się krwawe walki“.

Z ostatniej chwili.

Komunikat Sztabu Wodza Naczelnego.

PIETROGRAD. (A.P.) Na prawym brzegu Wisły bitwy w okręgu Sierpca przyjęły bardziej uporczywy charakter. Odbywały się także utarczki oddziałów czołowych na froncie Chorzele—Myszyniec—Johannisburg. Na lewym brzegu Wisły ogień artyleryjski nie ustaje, ale Niemcy trzymają się biernie.

Usiłowania przerwania frontu rosyjskiego w okręgu Borzymów—Wola Szydłowska rozpoczęte przez Niemców 18 (31) stycznia zostały powstrzymane już 24 stycznia (6 lutego) pomimo wprowadzenia przez Niemców bardzo znacznych sił. Te powodzenia zawdzięcza się wytrzymałości i odwadze wojsk.

W okręgu dolnego biegu Bzury wojska rosyjskie nie ustawały w atakach i d. 25 stycznia (7 lutego) o godz. 7 rano,

przebiwszy trzy szeregi drutów kolczastych zawładnęły silnym punktem oporu przeciwnika przy cmentarzu Kamionka. Resztki załogi tego niebezpiecznego punktu składające się z 5 oficerów i więcej niż 350 szeregowców Rosjanie wzięli do niewoli. Przeprowadzony w godzinę potem kontratak Niemców został odparty z wielkimi dla nich stratami.

Na froncie od Mezo—Laborcz do Lutowic Rosjanie zajęli kilka wzmocnionych pozycji. Przytem wciągu doby wzięli Rosjanie do niewoli około 60 oficerów i 3500 szeregowców oraz 11 karabinów maszynowych.

Ofiary.

Litwa—Koronie: Ze wsi Puswiana: Żywasiła Andrzej—40 kop., Urbilewicz Michałina—20 kop., Lenkiewicz Kryst.—25 k., Walukiewicz Jan—1 rb., Rozań Józef—30 kop., Jasiukiewicz Aniela—20 k.; ze wsi Gudziški: Zakrzewski Ignacy—1 rb., Juciewicz Adam—1 rb., Proński Wincenty—15 kop., Jasiewicz Aniela—50 kop., Jasiewicz Józef—50 k., Jasiewicz Władysław—10 kop., Krasowska Józefa—15 kop., Jasiewicz Ewa—10 kop., Porat Marja—20 kop., Prow... Adam—1 rb., Protkiewicz Wincenty—50 kop., Porat Karol—25 kop.

Na pomoc Galicji: J. Popławska zamiast depezy na ślub p. Heleny Narbutówny rb. 3; Marja Kunciewiczowa rb. 3.

Redaktor odpowiedzialny:

STANISŁAWA STUDNICKA.

Wydawca:

WITOLD ABRAMOWICZ.

Biuro nauczycielskie M. Bagińskiej, Zandarmki 7. Poleca nauczycielki, nauczycieli bony i cudzoziemki.

Potrzbna na wyjazd

praktyczna wychowawczyni polka do 2-ga dzieci: chłopczyk lat 9 i dziewczynka lat 7. Chłopczyka przygotować do pierwszej klasy, oboje uczyć grać na fortepianie. Niezbędnym jest dyplom gimn. i poważna znajomość muzyki. Oferty piśmienne: Drużkowka, g. Ekaterynost. B. Niewmierzyckiemu.

Języków obcych,

lekcje i korepetycje w obrębie całego kursu szkół średnich udziela Studnicka. Wileńska 36—12.

Do wspólnej nauki

potrzebna inteligentna dziewczynka lat 8—9. Wiadomość w Administracji „Przeglądu“.

Monter-elektrotechnik

C. KOWALCZUK

Dworcowa № 1.

Wykonuje wszelkie instalacje elektryczne oraz reperacje i przeróbki

TANIO i PRĘDKO

Sprzedają lamp po cenach monterskich

Okazyjnie natychmiast do sprzedania wspaniałe manteau karakułowe, ul. Niemiecka № 7, mieszk. 3.

Pokoje Umeblowane

„NEW-YORK“

Wilno, plac Katedralny № 12.

Są wolne pokoje, można z obiadem.

Ceny bardzo przystępne.

D-r weterynarji

udziela porad weterynaryjnych na miejscu i na wyjazd oraz odrabia wszelkie szczepienia. Zastać można od 8—9 rano i od 12—3 po południu.

Ul. Zawalna № 7, mieszk. 6.

Potrzbni są chłopcy

do roznoszenia po mieście pisma codziennego. Kaucja konieczna. Zgłaszać się od 5 do 8 wieczorem do Administracji „Przeglądu Wileńskiego“ Zawalna 3.